

NENÍ CESTY VEN

Britští výsadkáři
v obklíčení Tálibánu

Adam Jowett

OMNIBOOKS

Copyright © Adam Jowett 2018
Translation © Daniel Dominik 2025

ISBN 978-80-53007-15-3

NENÍ CESTY VEN

Britští výsadkáři v obklíčení Tálibánu

OMNIBOOKS

2025

Tato kniha je věnovaná mužům roty Easy, dělostřelcům a leteckým osádkám, které reagovaly na jejich žádosti o pomoc.

Pegasův étos

Jako britští výsadkáři klademe misi a své kamarády nad sebe samé. Naše odvaha je založená na odhodlání, vytrvalosti a obětavosti. Jsme maximálně disciplinovaní a disciplína je především dobrovolná. Jsme hrdí, že jsme součástí elity, a snahu o nejvyšší standardy výkonnosti považujeme za svou zodpovědnost. Nosíme Pegasy s pokorou a známe svou povinnost neponižovat nebo hanět ostatní. Jsme soucitní přátelé, ale nelítostní nepřátelé. V boji, v kasárnách a doma děláme vždy správnou věc.

Plukovní stanovy

Výsadkářský pluk dokáže nasadit v krátké době pěší jednotku v přední linii operací a v nejnáročnějších podmínkách. Jako takový je vycvičený a připravený vytvořit hrot kopí pro rychlý zásah armády.

Jeho hlavními zásadami jsou profesionalita, odolnost, disciplína, všestrannost, odvaha a soběstačnost.

Má jednoduchou strukturu, protože to zvyšuje rychlost reakce, a je také schopen nasazení ze vzduchu na zem vrtulníkem, letounem nebo padákem. Je rovněž vycvičený pro řadu misí od preventivních úkolů až po složitý a intenzivní boj. Je také připravený k poskytování přímé podpory speciálním jednotkám Spojeného království, se kterými udržuje těsné spojení a kterým ve významné míře přispívá lidskou silou.

Souhrnně lze říci, že přístup výsadkového pluku k výcviku a výběru svých vojáků i nadále podporuje vlastnosti jako je odolnost a všestrannost, které jeho zakladatelé považovali za základ, na němž je postavena jeho zvláštní hodnota.

UTRINQUE PARATUS - Připravený na všechno

Předmluva

Pohnout se znamenalo zemřít. Vzduch nad našimi hlavami vibroval bzukotem a praskáním střel a z dřevěné konstrukce opevnění létaly třísky. Za krk a pod balistickou vestu se mi sypal horký písek z protržených pytlů. V uších mi zvonilo z výstřelů a výbuchů RPG, rachotu kulometů vlastních i nepřátelských, ze zběsilého vykřikování rozkazů a z výbuchů minometných granátů. Dokonce i po týdnech divokých bojů byla tohle nejtěžší palba, jakou jsem kdy zažil. Nejostřejší bitva.

A podle zvuků a pohledů kolem sebe jsem věděl, že prohráváme.

Vše to začalo tak nevinně. Opevnění u přední brány vyžadovalo posily a já řekl svým spojařům, že tam doběhnu. Díky krytí budovami a sprintování otevřenými prostorami na mne nepřilétla od nepřítelem obsazených a jen padesát metrů vzdálených budov ani jediná střela. V porovnání s tím, čemu jsme zatím čelili, se takový snadný přechod areálu zdál být dokonalým štěstím. Skutečná procházka parkem.

„Dobré ráno, šéfe,“ pozdravil mě usmívající se Ranger Russel s červenýma očima po dnech v kouři ze střelného prachu a nocích s nedostatkem spánku.

„Dobré ráno, Russi,“ odpověděl jsem a prohlížel si naši obranu u přední brány areálu, což byla hromada plechů a drátů. „Všude klid?“ zeptal jsem se.

Sotva jsem ta slova řekl, výbuch tří RPG po dopadu nedaleko našeho opevnění přehlušil zvuk jejich odpálení. Tyto těžké zbraně byly signálem nepřítele k zahájení útoku. Město duchů se během okamžiku změnilo v peklo střelby.

„K zemi!“ zvolal jsem na Russela a zatáhl ho do rohu pozice obložené pytli s pískem. „Zůstaňte zalehnutý!“ řekl jsem mu, když se statečně pokoušel pálit na nepřítele.

Do prdele!* zvolal jsem pro sebe. *Do prdele!

Tohle byla doposud nejsilnější nepřátelská palba a jako velitel roty bych měl být na svém místě, koordinovat své muže a rozdrtit tálibánský útok leteckými a dělostřeleckými zbraněmi. Místo toho jsem byl přitisknutý k zemi v úplně otevřené bojové pozici a nepochyboval jsem, že

zvednutí hlavy by znamenalo okamžitou smrt. Doběhnout k nejbližší budově bylo nemožné. Vzduch byl nasycený střelami, které vířily prach a bušily do hliněných zdí jako kyselý déšť.

Obrátil jsem se na mladého vojáka vedle sebe s očekáváním, že bude potřebovat nějaké povzbuzení. „Proč se smějete?“ zeptal jsem se místo toho.

„Vy jste začal, šéfe,“ odpověděl Russel s úšklebkem a mně došlo, že má pravdu; zmatek té situace a adrenalin mě donutily reagovat dlouhým zařváním. Smích mi vyčistil hlavu a já se doplížil k okraji bojové pozice, abych se podíval po areálu. Viděl jsem své muže, jak bojují ze střechy operační místnosti, ale bylo jasné, že je intenzita nepřátelské palby zatlačuje a všechny nás tiskne do skrytu. Tuhle přestřelku rota Easy prohrávala a pokud nás Tálibánci dokážou držet dost dlouho u země, pak budou u našich zdí. Už jsme je museli odrážet granáty. Budou to dnes bodáky?

Každá bitva má svůj bod zlomu a poprvé jsem s hrůzou cítil, že svou rozhodující výhodu přenecháváme nepříteli. Potřeboval jsem být se svými leteckými a dělostřeleckými návodčími. Musel jsem přivolat palebnou sílu, která tenhle střet ukončí. V bitvě o toto město jsem vojáky už ztratil a neměl jsem v úmyslu přijít o další.

Pohlédl jsem k jihu, kde si muži z čety Somme statečně probojovávali cestu od jednoho skrytu ke druhému a pokoušeli se snížit tlak na západní perimetr. Když jsem je viděl běžet, měl jsem žaludek až v krku a očekával jsem, že každou chvíli uvidím některého ze svých vojáků padnout. Stopy RPG zanechávaly nad nimi na obloze špinavé šmouhy. Jeden vybuchl ve vzduchu a já cítil, jak mi buší srdce a s úlevou jsem viděl, že ten výbuch nezpůsobil žádné oběti. Věděl jsem, že takové štěstí nemůžeme mít pořád.

Pohlédl jsem k severozápadnímu rohu areálu, kde byla palba hustá a smrtící. Pohnout se znamenalo zemřít, ale zůstat ve skrytu znamenalo zklamat své muže.

„Držte se dole,“ řekl jsem Russelovi, a cítil jsem, jako by mi někdo přiložil pušku k hlavě. A pak jsem běžel.

Obležení Musa Qala pro mne nezačalo v prachu a horku provincie Hilmand. Začalo to ve sněhu a chladu jižního Atlantiku. Začalo to přeplněnými loděmi opouštějícími za jásání davů Portsmouth. Začalo to, když jsem slyšel názvy jako Mount Longdon, Wireless Ridge a Goose Green. Začalo to, když jsem na BBC News viděl špinavé hrozivě vyhlížející muže. Muže s barety kaštanové barvy.

Výsadkáři

Když probíhalo falklandské tažení, byl jsem jedenáctiletý školák v Surrey, ale když se ohlédnu zpět, bez pochybností vidím, že to byly příběhy a obrázky těchto mužů, které mě o více než dvacet let později přivedly k velení vojákům ve válce. V Afghánistánu to budu já, jehož špinavá tvář se objeví ve zprávách. Budu to já, kdo bude mít kaštanový baret výsadkářského pluku. Budu to já, kdo bude mít čest velet britským vojákům, kteří neustoupí tváří v tvář zuřivému nepříteli ani o centimetr, a budu to já, kdo přijme rozhodnutí, kvůli kterým někteří z těch mužů zaplatí nejvyšší cenu za hrdinství a službu svým kamarádům.

Má rodina není více vojenská než jakákoliv jiná v Británii. Můj oblíbený strýc byl v druhé světové válce Královský námořní pěšák, a tak jako u většiny z mé generace byl i můj dědeček pěšák, který bojoval proti Němcům v Evropě. Během bitvy v Ardenách byl těžce zraněn a zajatý a já vždy toužil slyšet jeho válečné příběhy. Nikdy o nich nemluvil.

Zatímco můj dědeček mlčel, byli tu jiní veteráni, kteří o svých zážitcích vyprávěli. Moji rodiče vlastnili knihkupectví a já zhltnul každé válečné paměti nebo akční román, který dorazil na jejich pult. Představoval jsem si sám sebe v takovém africkém dobrodružství, o jakých psal Wilbur Smith, a v době, kdy jsem dospíval, jsem věděl, že má budoucnost je za britskými hranicemi. Toužil jsem po zážitcích, které mě psychicky a fyzicky otestují. Byl jsem zdatný přespolní běžec a vrhal jsem se do všeho, co zavánělo aktivitami pod širým nebem. Jako tisíce dalších neposedných školáků mě to přitahovalo k oceněním v programu Vévody z Edinburghu. Čtení map a stavění stanů v blátivých polích tu neposednost podněcovaly a na konci školy jsem se bez váhání přidal k britské školní expediční společnosti k cestě na Aljašku. Byl rok 1989 a tu zimu jsem strávil taháním saní po ledovcích a šplháním po skalních stěnách. Na ochranu proti medvědům byla expedice vybavená brokovnicemi a pistolemi. Práci v dole na měď ve starém městě v horách jsem našel dobrodružství, které jsem hledal. Věděl

jsem, že normální kariérní cesta doma bude jako oprátka kolem krku, takže jsem udělal to, co skoro každý člen expedice. Vybral jsem si vstup do armády.

Konkrétně jsem si vybral Granátnickou gardu. Na výsadkáře jsem nezapomněl, ale byl jsem ovlivněný starým rodinným přítelem a mentorem, který sloužil u Granátnické gardy až do hodnosti plukovníka. Zvolil jsem si jeho pluk a vybral si pěchotu, protože jsem chtěl být v případě bojového nasazení uprostřed děje. Dokonce i jako civilista jsem věděl, že pěšáci jsou ti, kdo jsou na špici postupu následovaní všemi dalšími bojovými a podpůrnými druhy vojsk. Pokud jsem se přidával k armádě kvůli výzvám a dobrodružství, pak jsem chtěl, aby to bylo to největší, jaké mohu zažít.

Dobrodružství začalo na Královské vojenské akademii v Sandhurstu, kde se z civilistů stávají armádní důstojníci. Ve škole jsem byl schopný žák, ale nikdy jsem nezářil. Na Sandhurstu jsem vynikal ve vytrvalostních disciplínách. Měl jsem rád zmatek na velitelských schůzkách, kde studenty učili veteránští instruktoři.

Bylo to přesně to, co jsem hledal.

Když jsem poprvé slyšel jméno Saddám Husajn, byl jsem v posledním ročníku na Sandhurstu. Stejně jako během války o Falklandy o téměř dekádu dříve jsem byl znovu přilepený k televizní obrazovce a novinám, jak z pouště přicházely zprávy o hrožících nepřátelských akcích. Tentokrát jsem byl samozřejmě v uniformě a jako moji kolegové studenti na vojenské akademii jsem se modlil, aby mír vydržel, dokud se nebudu moci připojit ke svému pluku v poli. Vypadalo to, že válka nastává asi každé desetiletí, a mně bylo špatně z vědomí, že pokud prošvihnu invazi do Iráku v roce 1991, budu pravděpodobně odsouzený k vojenské kariéře na přehlídkových plochách a cvičištích. Budu se moci bez účasti ve válce vůbec považovat za vojáka? Dozvim se někdy, jestli mám na to, abych čelil nepřátelské palbě? Dokázal bych vyrazit ze skrytu a běžet směrem k nepříteli?

Svět nečekal, aby uspokojil můj smysl pro dobrodružství. V roce 1991 jsem po týdnech sledování záblesků pum na televizní obrazovce zelený závisť pozoroval, jak britská obrněná divize porazila iráckou armádu. Válka skončila rychle, ale tak velkou jednotku nešlo tak rychle stáhnout. Když jsem se připojil ke Granátnické gardě na její základně v Německu, tváře

vojáků, kteří se z Iráku vrátili, byly stále opálené od slunce, a dávali najevo sebedůvěru mužů, kteří byli ve válce a vrátili se živí a triumfující.

Jako mladý důstojník jsem převzal četu třiceti takových vojáků. Mnozí byli starší než já a skoro všichni byli zkušenější. Doufal jsem, že můj výcvik v Sandhurstu a má povaha mi pomohou osvědčit se. Ale když se prapor přesouval do Anglie, měl jsem toho kromě dohlížení na papírování kolem údržby vozidel a logistiky málo na práci. To nebylo zrovna dobrodružství, jaké jsem hledal.

Přestávku od jednotvárnosti přehlídkové plochy nabízela pozorovací mise Banner. Banner byl název armádní mise v severním Irsku. I když násilí v konfliktu v Severním Irsku naštěstí opadlo, bylo to stále období hlídek a kontrolních stanovišť. V provincii byl nepřítel a během nasazení jsem pocíťoval převážně zmatek. Byl jsem vychovaný jako křesťan a stále jsem se držel své víry, modlil se, chodil do kostela, a nemohl jsem pochopit, jak je možné, že nenávidím své přátele jiného vyznání, protože máme lehce odlišný pohled na teologii. Provincie byla pro mne hádankou a já byl vděčný, že tam byl tehdy klid. Toužil jsem po boji, ale ne za cenu míru pro své krajany. Vojáci na Balkáně naneštěstí pro civilisty takové výčitky neměli.

Když jsem dorazil v roce 1994 do Bosny, mise Ochranných sil OSN (UNPROFOR) tam probíhala už dva roky. Přeložili mě na pozici nižšího štábního důstojníka na mezinárodním velitelství v Gornji Vakufu. Přesun jsem si zařídil sám a stopoval jsem konvoje z letecké základny ve Splitu v Chorvatsku. Byla to cesta trochu jako na Divokém západě a vzduchem občas zazněl výbuch nebo praskání střelby. Mojí prací bylo provozovat operační místnost a podávat hlášení našemu stálému spojenému velitelství (PJHQ) v Londýně. Měl jsem určitou možnost vycházet z velitelství. Využíval jsem tu svobodu a přidával se ke konvojům a zásobovacím vrtulníkům. Když jsem v Sarajevu sprintoval mezi zničenými budovami a vyhýbal se střelbě odstřelovačů, věděl jsem, že jsem konečně našel dobrodružství. Zpětně to zní opravdu sobecky a hrubě říkat takové věci. Bavl jsem se uprostřed války, která zničila životy tisíců lidí, a já v té době nebyl k tomu rozporu slepý. Ale necítil jsem vinu; nebyly to mé činy, které to utrpení způsobily, a věřil jsem, že svou přítomností v Bosně dělám něco k překonání násilí, které na sobě sousedé páchali. Měli jsme

dostatek známek a zpráv o krutostech, a já byl hrdý, že je moje země mezi těmi, které se proti takové hrůze postavily.

Když jsem se vrátil z Bosny, měl jsem pocit, že je má armádní kariéra na konci své krátké cesty. Navštěvoval jsem štábní univerzitu, ale netoužil jsem sloužit ve velitelských místnostech s vědomím, že volnost, kterou jsem nedávno zažil, byla výjimkou, ne pravidlem. Ale zásah jednoho z mých nadřízených mi zabránil podepsat propouštěcí papíry. Vždy mě trápilo, že jsem si nevysloužil vytoužený kaštanový baret, jaký nosili ti tvrdě vyhlízející muži na Goose Green a na Mount Longdon, a tak když mi nabídli příležitost přidělení k 3. para, jak se říká 3. praporu výsadkářského pluku, popadl jsem tu příležitost chamtivýma rukama.

Cesta do 3. para je dlážděná útočnými kurzy, pochody se zátěží a nechvalně proslulou rotou P, která vrcholí týdnem náročných výzev, určených k otestování fyzického a mentálního nadání kandidátů na výsadkáře. Pouze poté, co voják projde rotou, je odměněn tím nápadným baretem a já ho nosil hrdě, když jsem byl na následném výsadkářském kurzu a učil se, jak padat z letounu, aniž bych umřel, zatímco jsem měl na sobě připoutanou zátěž o hmotnosti malého koně.

Ted' jsem byl plnohodnotný výsadkář, i když jsem stále patřil gardě. Převzal jsem pozici zpravodajského důstojníka u 3. para. Sotva jsem si stačil vybalit, dostal 1. para varování ohledně možné intervence OSN/NATO v Kosovu. Dobrovolně jsem se přihlásil a společně s rotou C 3. para jsem se přesunul k mužům, kteří se připravovali na nasazení, a převzal jsem funkci zástupce velitele roty A. Konečně jsem byl s Rudými d'ábly, kteří se proslavili v bitvách v Normandii, Arnhemu a Goose Green. Konečně jsem byl výsadkář na pokraji nasazení a boje.

To bylo vše, v co jsem doufal.

Přiletěli jsme do Skopje, kde se 4. mechanizovaná brigáda připravovala prorazit skrz srbské jednotky, pokud to bude potřeba, a postupovat na Prištinu. Aby se usnadnil její pohyb, 1. para postoupí vpřed sérií vrtulníkových přesunů, při kterých budeme zajišťovat důležité výšiny, přemostění a křižovatky. Podle časem prověřené tradice para jsme nasazení začali krádeží co nejvíce střeliva v těžkých jednotkách, které už byly na místě. Když jsme dostali rozkaz nastoupit do vrtulníků Chinook a

vstoupit do srbského vzdušného prostoru, byli jsme v Makedonii jen pár dní.

Bylo to vzrušující. Rotory téměř přehlušovalo šťastné klábosení vojáků. Všichni na palubě snili o takových okamžicích od dětství, a když jsme běželi z rampy na území, které se mohlo ukázat jako nepřátelské, nikdo na sobě nedával najevo strach, jen vzrušení.

Z vyvýšeného terénu důležité soutěsky Kačanik jsem poprvé uviděl obrovské tankové formace srbské armády. Zbraně jejich tanků a bojových vozidel byly tiché, protože síla NATO nahromaděné divize zastrašila. Věděli, že pokud by bojovali, stíhačky nad námi udělají z jejich vozidel kouřící vraky. A tak jejich kolony našťavaně a zahořkle rachotily zpět do Srbska, ale nebezpečí s nimi neodešlo. Srbské polovojenské jednotky toužily srovnat skóre a před překročením hranice rabovaly, znásilňovaly a vraždily, dokud se jednotky NATO nepřehnaly zemí. Když jsme se dostali do Prištiny, 1. para dostal za úkol rychle obnovit a zajistit mír. Dny probíhaly ve šmouze sprintů a vykřikovaných rozkazů, když jsme odzbrojovali bojovníky a uklidňovali obyvatele. Jakmile sestoupila z hor do města Kosovská osvobozenecká armáda, dostali jsme za úkol udržet na uzdě své spojence, kteří se toužili pomstít svým srbským sousedům.

I když byla ta doba přívalem adrenalinu a vítaného zmatku, došlo k jednomu incidentu, který se mi vryl do paměti. Týkal se srbské polovojenské skupiny, která unesla kosovskou rodinu. Než celou rodinu zabijí, chtěli znásilnit dcery před jejich rodiči - strašlivě běžná věc v těch temných dnech. Na ten zločin mě upozornili zdrcení místní obyvatelé, kteří vyhledali naši pomoc poté, co brzy zjistili, že se mužům v kaštanových baretech dá věřit. Nervózní, abych dostál očekávání, jsem vzal tři výsadkáře z velitelské rotы a nejvyšší rychlostí dorazil k domu obsazenému těmi ozbrojenci. Vystřelili po nás, ale když viděli naše odhodlání na budovu zaútočit a zabít je, pokud bude potřeba, brzy zvedli ruce. Mladé dívky a jejich rodiče jsme zachránili před znásilněním a vraždou a téměř jsem se nadýmal pýchou, že jsem ve společnosti mužů, kteří se nezištně vystavili nebezpečí, aby zachránili ostatní. Byl to zážitek, jaký jsem potřeboval, aby mě udržel v uniformě, a já se nechal od gardistů trvale přeložit.

Tohle rozhodnutí mě nezklamalo. Cestoval jsem po světě s výsadkářským plukem a zažil další operační nasazení v Sierra Leone. Přišli jsme do Freetownu, abychom dohlédli na bezpečné stažení britských

občanů ohrožených postupem povstalců. Ten se brzy zastavil, když Libérii podporovaní bojovníci zjistili, že výsadkáře střelba neodradí a budou hlídkovat hluboko v povstaleckých oblastech. Na těchto misích v džungli jsem zjistil, že žiji život, o jakém jsem snil, když jsem v knihkupectví svých rodičů četl Wilbura Smithe.

Mojí další zastávkou bylo Španělsko, kde jsem byl štábním důstojníkem na velitelství NATO v Madridu. Tam jsem na televizní obrazovce v roce 2001 s otevřenými ústy sledoval, jak do Dvojčat narazily letouny. Neměl jsem tušení, co bude útok znamenat pro budoucnost, ale věděl jsem, že se věci změní. Hněv v místnosti byl hmatatelný a přítomní američtí důstojníci přísahali, že za ty krutosti někdo zaplatí. Vůdci jejich země to cítili stejně a ten pocit pomsty byl katalyzátorem pro válku, která se o šestnáct let později stále bojovala. Tehdy jsem nemohl vědět, jak dlouho to bude pokračovat, ale byl jsem si jistý, že pokud bude Británie vtažena do boje, mám nejlepší šanci se jej jako výsadkář zúčastnit.

To se během druhé invaze do Iráku nepotvrdilo. Stejně jako v první Válce v zálivu v roce 1991 zemi okupovaly hlavně těžší armádní jednotky vybavené obrněnými vozidly a transportéry jako Buldog a Mastif. Para prapory byly na bojiště nasazené, ale vracely se většinou zklamané akcemi, které prováděly. Kvůli hrozbě improvizovaných výbušných zařízení byly operace lehčích jednotek ve městech téměř sebevražedné. Jako štábní důstojník jsem akce hladově sledoval zpoza postranní čáry a těšil se na vlastní misi v tom, co se stalo globální válkou s terorismem.

Našel jsem ji v roce 2005, kdy dostal 3. para avízo, aby následující léto očekával nasazení do Afghánistánu. Naši kolegové z 2. para tam byli nasazení už v roce 2001 bezprostředně po zhroucení Tálibánu, kdy byly jeho jednotky rozdrčeny a donuceny k ústupu do provincií hraničících s Pákistánem. Ale tohle bude poprvé, kdy se vyšle na jih země zformovaná jednotka jako součást promyšlené a probíhající operace. Doposud se mnoho operací soustředěvalo na Kábul, ale ISAF teď chtělo rozšířit vliv centrální vlády do vzdálenějších a venkovských provincií. Naší rolí jako vojáků bude zajistit bezpečnost při provádění civilních a vojenských projektů, které přinesou infrastrukturu a vládu práva do míst, kde byly prašné silnice, a bujel zločin. A tak jsem během porad poprvé uslyšel jméno provincie a jejích měst, o kterých budou během následujících let

denně mluvit reportéři a britští civilisté: Hilmand. Sangin. Gerešk. Nowzad. Laškargáh. Kajaki.

Musa Qala.

Nikdo z nás nechápal rozsah boje, do kterého vstupujeme, ale panovalo vzrušení a my věděli, že nadcházející operace bude „výživná“. Nechtěl jsem o boj přijít a osud byl na mé straně; byla to má chvíle stát se velitelem rot. Takže jsem se mohl přesunout ze své pozice u výcvikových týmů vrtulníků Apache zpět do 3. para. Muži, kterým jsem měl velet, už přišli z Británie do tábora Bastion - ranveje a stanového města v Afghánistánu - a já se těšil, že jim budu v patách. Nejprve se konaly povinné informační porady před nasazením a výcvik a tam jsme se vysmívali slovům britského ministra obrany Johna Reida, že se mise v Hilmandu může dokončit bez jediného výstřelu. Ta slova budou politika pronásledovat navždy, ale kdyby byla pravdivá, více by pronásledovala výsadkáře. Jako psi na vodítku jsme toužili po vypuštění. Naše lety na bojiště se ještě nemohly uskutečnit a nejprve tu byla realita války, které si není mnoho lidí vědomo - odjezd.

Ne že by nebylo obtížné rozloučit se se svými blízkými včetně své manželky, malého syna a dcery. Tyto chvíle jsou samozřejmě těžké, ale jsou také jen malou částí loučení, protože když jde voják do války, život pokračuje bez něj. Znamenalo to dny zaplněné organizováním všeho od inkasa za elektřinu, přes ukazování své ženě, kam se ukládají protokoly o technické kontrole auta. Znamenalo to koupit si životní pojistku a požádat souseda, aby na dům dohlédl, když bude moje manželka u svých rodičů. Znamenalo to najít zahradníka a dát svému bratrovi dopis, který by si moje rodina měla přečíst, kdybych se nevrátil domů. Znamenalo to balení ponožek a koupení opalovacího krému. Znamenalo to stovku různých věcí, kvůli kterým dny plynuly jako v oparu, který skončil pevným objetím mé rodiny, než jsem se přidal k pár desítkám dalších Para na cestě autobusem do Brize Nortonu, odkud nás RAF vezme na další část cesty.

Civilní přátelé se často ptají, na co jsem myslel, když jsem čekal, až letadlo vzlétne a dopraví mě do Afghánistánu. Očekávali, že budu přemýšlet jaké to je, někoho zabít. Jaké to bude dostat zásah střepinou nebo střelou. Jaké to bude zemřít. Když jim řeknu, že přemýšlím o splátkách a servisu auta, budou si asi myslet, že je to můj způsob předvádění statečnosti, ale byla to pravda - byl jsem nasazený už předtím a budu nasazený znovu. Byl jsem voják a být vojákem bylo vše, co jsem kdy chtěl. Ti špinaví tvrdě

vyhlízející muži Falklandské války se usmívali a mávali, když jejich lodě opouštěly doky. Ted' jsem věděl proč. Byl jsem výsadkář na cestě do války a nemohl jsem být šťastnější.

Kapitola 2

Let do Kábulu byl jako každý jiný dlouhý let civilním letadlem, a v době, kdy Tristar RAF dosedl na asfalt, jsem toužil vstát ze stísněného sedadla se ztuhlými zády a očima červenýma z recyklovaného vzduchu a po pár hodinách přerušovaného spánku. Horko země mě zasáhlo dřív, než se otevřely dveře, a když jsme vstoupili do afghánského slunce, muži mžourali a kryli si oči nebo z batůžků na ramenou spěšně vytahovali sluneční brýle. Na našich pouštních uniformách se okamžitě začaly objevovat skvrny potu a na čich nám zaútočil pach letecké základny ve válce, kerosin a kouř z hořícího dřeva. Personál RAF nám ukázal naši ubytovnu. Po základně se hemžily uniformy a desítky přítomných národností. Hory za základnou byly drsné a skličující a já myslel na devět krvavých let, které Rusové strávili bojem s mudžahedíny, než je ze země vytlačili. Když slunce zapadlo za ty vzdálené vrcholky, žasnul jsem nad krásou země, která se zdála být neustále pustošená válkou.

Tu noc jsem se s hrstkou dalších důstojníků, kteří cestovali do Hilmandu, ocitl v jednom baru letecké základny, který byl domovem směsice národností a hodností, z nichž mnozí pohlíželi na naše kaštanové barety a výsadkářská křídélka se závistí. Kábul byl klidný a byla tam hrstka vojáků speciálních jednotek a já doufal v šanci dostat se jim do hlavy, jelikož budou znát našeho nepřítele lépe než kdokoliv jiný. Nicméně než to bylo možné, do baru dorazil brigádní generál Ed Butler, velitel skupiny Hilmand. Jako jeden z jeho velitelů roty jsem se k němu připojil, abych lépe pochopil smysl mise. Alespoň jsme si ujasnili, že naším úkolem bude „směřovat na jih“.

Další ráno jsme letěli C-130 do Kandaháru, provincie, která byla rodištěm Tálibánu. Dokonce i jméno bylo důkazem dlouhé historie válek v zemi; slovo Kandahár bylo odvozené od Iskandera, afghánského jména Alexandra Velikého, který to místo založil poté, co si zemi ve svém nejobtížnějším a nejkrvavějším tažení podmanil.

Na letišti v Kandaháru jsme se zdrželi jen krátce, ale slyšeli jsme o „dřevěné promenádě“ a toužili jsme vidět tu část tábora, která se už stala v Afghánistánu pověstnou především u bojových jednotek, které byly hrdé, že během operací žijí jen z toho nejnужnějšího. Byla to čtvercová vyvýšená plošina obklopená obchody, ve kterých se prodávalo všechno od zmrzliny až po kožichy. Několik lidí z naší skupiny využilo možnost zajít ke krejčímu a nechat si našít na uniformu zakázkové nášivky od krevní skupiny po své jméno v paštunštině. Odmítl jsem to, protože jsem slyšel o výsadkářském důstojníkovi, který nechápal, proč ho místní lidé nenávidí hned, jak ho uvidí. Tuhle záhadu vysvětlil chechtající se tlumočník, který mu řekl, že jeho paštunské jméno ho označuje za izraelského špióna.

Dřevěná promenáda byla okázalejší než mnoho odlehlých oblastí, které jsem během operací viděl, ale to mě nepřekvapilo. Na frontové linii je menší část armády, takže logistický chvost za ní spí ve skutečných postelích a má přístup k obchodům, internetovým kavárnám a restauracím. To je způsob vedení války v jedenadvacátém století, ale i když jsem nikomu nezazlíval, že chce takové pohodlí, nebyla to moje představa o životě vojáka a byl jsem rád, že se v Kandaháru zdržím jen jedno odpoledne.

Vzrušení na krátkém letu do Hilmandu bylo hmatatelné. Muži se usmívali pod přilbami, které jsme měli nasazené pro případ nouzového přistání. Rusové zde během své války ztratili mnoho letounů a tak piloti RAF používali techniku přistání zvanou Khe Sanh, při které sestoupili strmě z výšky skoro na zem, a pak let ostře vyrovnali. Byl to osvěžující zážitek a připomínka toho, že jdeme proti skutečnému nepříteli a ne na mírotvornou operaci.

Když se zadní rampa letounu sklopila a dovnitř proniklo sluneční světlo, muži skoro vyskákali na asfalt ve snaze najít své kamarády a pustit se do toho. Rozhlédl jsem se a uviděl okraje pouštního města, řady běžových stanů přerušované barvitou směsicí námořních kontejnerů, které přivezli v konvoji z Pákistánu. Základna se stane jedním z nejrušnějších Brity provozovaných letišť, ale v létě 2006 to nebylo o moc víc než ranvej, na které stálo pár zaparkovaných C-130, hrstka vrtulníků Apache a mohutné dvourotorové Chinooky, nejnápadnější mezi nimi.

Poté, co jsem si vyzvedl batoh z nevybalené palety s výstrojí, jsem šel přímo na velitelství 3. para. Jako velící důstojník podpůrné roty jsem velel i

specialistům od minometníků po kulometníky. Ale kvůli povaze misí se tyto jednotky rozdělily, aby posílily střelecké roty. Mojí rolí jako nově příchozího majora bude vést operace ze spojeného operačního centra. Doufal jsem, že si budu moci dát od tohoto úkolu pauzu v Bastionu a navštívit muže ze své roty, až budou nasazeni na zem.

Když jsem si v jídelně ve stanu dával první jídlo mezi muži, k nimž jsem se připojoval, hodně se o takových nasazeních povídalo. Rota A byla právě na své první operaci a narazila na skutečný odpor; muži se stále naparovali s vědomím, že patří k těm, kdo zažili zatím „nejvýživnější“ okamžiky turnusu.

V operační místnosti praporu mi mapy a špendlíky daly lepší přehled o tom, kde je kdo, a co se na bojišti odehrálo. V době mého příjezdu byla bojová skupina stále hlavně mobilní subjekt, který prováděl spíše útočné mise, než aby držel území a pevné pozice. Takovým způsobem byla zapojená jen rota C; držela předsunutou operační základnu v Gerešku. Britskými řadami se už šířilo špatné mínění o afghánských národních jednotkách. Skutečně jsem věřil, že jsme nejlepší vojáci na planetě, ale snažil jsem se nebýt příliš uspěchaný v zavrhování schopností afghánských vojáků. Cizí armády přišly a odešly, ale oni zůstali v průběhu historie neporažení.

První dny na bojišti jsem se zaměřoval na aklimatizaci na podnebí a na operační prostředí. Za tímto účelem jsem se proběhl po základně, než začalo být příliš velké horko, a zúčastnil jsem se řady střeleckých výcviků. Naším cvičišťem byla prázdná poušť kolem Bastionu, a i když to nebyla ani zdaleka kovbojská volná zábava, mohli jsme posunout hranice pravidel a provádět cvičení, která by na omezenějších střelnicích v Británii nebyla možná. Procvičovali jsme reakci na účinnou nepřátelskou palbu, přerušení střetu, evakuaci obětí pod palbou – všechno věci, které by zachránily životy. Když byla rota C po setkání s kmenovými stařešiny zapojená do dlouho probíhajícího střetu, vzrušení v 3. para ještě narostlo, a všichni se snažili, aby byli co nejlepšími střelci.

Výsadkáři nepřišli do Hilmandu sami. I když byl 3. para hlavní součástí bojové skupiny, podporovaly ho jednotky ženistů, spojařů, logistiků, leteckého sboru i RAF a nějací jednotlivci od námořnictva. Bylo to skutečně týmové a mezinárodní úsilí; v řadách stanů Bastionu jste mohli spatřit Gurkhy, Dány, Estonce a Kanadány. V jídelně jste mohli rozpoznat přízvuk z každého města a hrabství Britských ostrovů. Cítil jsem vlnu vlastenectví,

když jsem viděl vztyčovat britskou vlajku na Falklandech, takže jsem byl nesmírně pyšný, že jsem krajanem vojáků kolem sebe.

Ne všichni byli ve svých pocitech vůči „našemu týmu“ tak pozitivní. Pár měsíců po mém příjezdu do Hilmandu unikly do tisku e-maily mého kolegy důstojníka, v nichž kritizoval RAF, zvláště piloty Harrierů, které popsal jako naprosto neschopné. Mezitím se tato rezervovanost projevovala reptáním u jídelních stolů nebo posměšnými pohledy na ty, kdo nosili modré výložky letectva.

Mých prvních pár dnů v Hilmandu proběhlo s táborovými drby a střelbou na střelnicích. Byl jsem šťastný, že jsem se dostal na bojiště, ale byl jsem také frustrovaný. Do operací jsem byl trochu namočený, ale chtěl jsem do nich skočit rovnýma nohama.

Brzy jsem dostal svou šanci. Povolali mě do operační místnosti, kde jsem se setkal s podplukovníkem Stuartem Tootalem.

„Adame,“ přivítal mě, „jak by se vám líbilo dostat se dolů do Sanginu?“

„Pane, to by se mi hodně líbilo,“ řekl jsem mu s úsměvem.

Šel jsem do terénu.

Kapitola 3

Cestu z Bastionu do Sanginu jsem absolvoval vzadu v hřmícím vrtulníku Chinook, jehož dva rotory bušily do vzduchu s rytmickou kadencí. Okénky jsem sledoval, jak z bezútěšné pouště začínají vyrůstat skalnatá horská pásma. Pak přišly první známky zavlažování a úrodné země, bujná zeleň přerušovaná hliněnými a cihlovými zdmi usedlostí, které mohly být metry silné. Když jsme se blížili k řece Hilmand, tato obydlí vytvořila rostoucí bludiště. Sangin byl jedním z největších obydlených center na řece a ze vzduchu už jsem viděl velikost a obtížnost úkolu, který měla rota A před sebou; jediná rota měla ve městě udržovat mír a stabilitu. Hustý porost a slepé ulice dělaly ze Sanginu ráj povstalců. Mezi usedlostmi a v okolních kukuřičných polích jsem viděl něco, co jsem za své vojákování nezažil.

Chinook přistál na otevřené ploše vedle řeky. Vířil barevný kouř ze světlíc, používaných pro označení místa a zviditelnění směru větru. Hodil jsem si na rameno výstroj, se zbraní v ruce klusal po rampě a poslední metr jsem seskočil do prachu. Nebyla to „horká“ přistávací zóna, nebyla pod

palbou, ale to se mohlo každým okamžikem změnit. Chinooky byly pro operační skupinu Hilmand cenné a čekající vojáci vyložili zásoby co nejrychleji, aby se mohly co nejdříve vrátit na oblohu.

Když pracovní skupina kolem mne popadla kontejnery s municí a vaky s poštou, vyhledal jsem velitele roty.

„Adame,“ pozdravil mě, „ukážu ti to tady.“

„Rád tě vidím, Jamie,“ řekl jsem. Byl stoupající hvězda, chytrý a pohotový, a těšilo mě, že jsem tu s ním.

Provedl mě mezerou v Hesco bariéře a mně se naskytl první pohled na Sangin, okresní centrum (DC), sídlo místní vlády. DC bylo postavené kolem třípodlažní budovy, která vypadala jako našťvaný dikobraz; ježila se anténami a hlavními kulometů, a okna a okraje střechy byly obložené pytli s pískem. Taková pozice umožňovala dominantní výhled na místní oblast a potvrdila můj úvodní dojem, že je základna dobře umístěná s téměř polovinou přístupů z otevřeného prostoru, který neposkytoval nepříteli žádné krytí. Přitom měla poměrně bezpečnou přistávací zónu pro dodávání důležitých zásob vrtulníkem. Se sevřeným žaludkem mi docházelo, že to bude důležité pro něco mnohem závažnějšího - vyzvednutí zraněných a mrtvých. Bojová skupina právě ztratila svého prvního muže v nepřátelské palbě a muži tušili, že to nebude poslední voják, který se bude vracet domů pod vlajkou. Ozbrojených střetů přibývalo, a i když jsme důvěřovali svým dovednostem, všichni věděli, že k přežití nepřátelských kulek je potřeba i štěstí. Štěstí, které může kdykoliv dojít.

„Mám tu plné ruce práce,“ pokračoval Jamie, „hodně mi pomůže, pokud budu moci přesunout pár úkolů na tebe. Já se soustředím na zabezpečení města.“

„Co mohu udělat?“

„Většina hlídek se teď začíná dostávat do nějakého druhu kontaktu s nepřítelem. Máme stavět infrastrukturu pro místní, ale nemohu tu nechat pracovat ženisty, když se na ně střílí, takže mou hlavní prioritou je agresivně vysílat své čety a pokoušet se vytlačit Tálibánce z města. Jestliže tu zajistíme bezpečí, můžeme se pustit do práce na civilních projektech a dostat místní na svou stranu. Jakmile jim ukážeme, že tu jsme, abychom pomohli, měli by se rozhodnout, že sem sami Tálibánce nepustí.“

Přikývl jsem tomu nápadu. Byla to klasická protipovstalecká doktrína a osvědčila se. Bezpečí při realizaci civilních projektů bylo klíčové. Nikdo

nechtěl novou studnu, jestliže by její používání znamenalo běhání smrtící uličkou mezi našimi a tálibánskými zbraněmi.

Dále mi řekl, že všechn svůj čas trávil plánováním a uskutečňováním hlídek. „Potřebuji někoho, kdo bude styčným důstojníkem s afghánskou policií,“ dodal, „jsou to zasraní lemplové, ale nemáme dost lidí, abychom se obešli bez nich.“

„Kdo je jejich velitel?“ zeptal jsem se, „sejdu se s ním a začneme problémy řešit.“

„Je součástí problému,“ ušklíbl se Jamie, „a bůh ví, kde je. Laš? Kábul? Zjevně odjel na poradu se svým velitelem, a to bylo před týdnem. Nikdo ho tu nemůže zastihnout.“

„Není mrtvý?“

Jamie zavrtěl hlavou. „Je to zjevně obvyklá praxe. Policejní velitelé tu nejsou moc často, a jelikož se bude bojovat, jsou pryč víc než obvykle.

„Na policii dohlédnu,“ slíbil jsem, „máš ještě něco dalšího?“

„Šury,“ řekl mi a použil paštunské slovo pro schůzky s místními stařešiny a náboženskými vůdci. „Měli jsme je, ale problém je, že když je máme, stále se dostáváme do střetů s Tálibánci. Pokud se můžeš postarat o šury a kmenové stařešiny, mohu velet svým četám a udržet ty sráče stranou dost dlouho, aby sis s nimi mohl skutečně promluvit.“

Nepřekvapilo mě, že se Tálibánci snaží taková setkání narušit. Nebylo v jejich zájmu dát nám příležitost polidštit se v očích místních a vytvořit si s nimi dobré vztahy.

„Moje paštunština není nijak skvělá,“ usmál jsem se, „doufám, že máte dobré tlumočníky.“

„Ano, máme,“ přikývl, „snažil jsem se přiblížit se co nejvíc těm klukům kulturně. Myslím, že to má smysl.“

Jamie sloužil v Afghánistánu už předtím s americkou 82. výsadkovou a bylo skvělé vidět ho používat tu zkušenost ve snaze sblížit se s místními. Poté, co mi dal několik kulturních rad, aby mi usnadnil seznámení se s policií, mě Jamie informoval o akcích, které provedli během posledních pár dní, a upozornil mě na zranitelné oblasti a známé nepřátelské palebné pozice.

„Potřebuješ vědět ještě něco k tomu, aby ses tu usadil?“

„Jsem v pohodě, díky, kámo,“ odpověděl jsem trochu závistivě, že velí rotě výsadkářů čelící nepříteli. „Půjdu se setkat s policisty.“

V armádě se nedostatečně výkonné a neupravené jednotky často označují komicky hanlivými názvy jako Liberijská pohraniční jednotka nebo Guatemalské speciální síly. Když jsem vstoupil do policejního areálu v Sanginu, pomyslel jsem si, že pro místní vymahače práva budeme potřebovat urážku zcela nové kategorie. Určitě byli neupravení a oblečení v kombinacích obnošených bund z několika světových mocností, ale na těch mužích bylo něco, co jsem na frontové linii boje s Tálibánem neočekával; byli sjetí.

Prozrazovaly to zarudlé oči a líné úsměvy asi šesti policistů apaticky rozvalených na lavicích v kanceláři.

„Vypadají vždy takhle?“ zeptal jsem se svého tlumočníka.

Muž pokrčil rameny. Bral jsem to jako ano.

„Jsem major Jowett.“ Promluvil jsem do místnosti a poslouchal svá slova přeložená do paštunštiny. „Jsem zde, abych s vámi spolupracoval a pomáhal s vymáháním práva v Sanginu. Za hodinu odchází hlídka a deset z vás půjde jako její součást.“

Na tvářích mužů ve věku od teenagerů po čtyřicátníky bylo vidět málo nadšení nebo alespoň souhlasu. Všichni měli tmavou pleť a paštunské rysy. Byli místní, což může být na hlídkách do jisté míry neocenitelné, znali město skrz na skrz a dokázali rozeznat lidi z jiné části provincie nebo země. Pro britské vojáky bylo neuvěřitelně obtížné rozpoznat Afghánce podle vzhledu a podle dialektu to bylo úplně nemožné. Místní člověk ze Sanginu dokáže poznat přízvuk muže z Musa Qala tak snadno, jako já umím rozlišit cockneyho od Skota.

Být místní mělo také své nevýhody. Muži byli součástí kmenového systému, který vládl Afghánistánu větší mocí než vláda v Kábulu, městě pro místní tak cizí jako Londýn nebo New York. Pokud jim jejich kmenoví stařešinové řekli, aby na Tálibánce neútočili, tak neútočili. Pokud jim řekli, aby se na hlídce vyhýbali určitým oblastem nebo aby pronásledovali určitou rodinu, udělali to. Ve špatně placené a vedené policii (ANP) byla před boji vysoká míra dezerce. Ted', když do této oblasti proudili Tálibánci, se ta míra zdvojnásobila. Žádali jsme ty muže, aby bojovali, i když věděli, že tálibánští bojovníci mohou kvůli tomu podřezat jejich rodinám krky. Po zvážení toho všeho bylo těžké je kritizovat za užívání rostliny, která rostla všude kolem nich.